

We plunderen de wereld en consumeren alles

MILIEU-TUIN MAQUET VOOR NIEUWE SAMENLEVING

"We moeten besloten economieën tot stand brengen die willens en wetens uit de welvaartseconomie gefinancierd worden. Alleen al uit puur lijfsbehoud. Geen enkele monocultuur houdt van nature stand. We leven langzamerhand in een leeggevreten huis." Louis Le Roy (48) uit Heerenveen formuleert zijn credo onsamenhangend. Hij bewijst het liever aan de hand van de tuin die hij de afgelopen acht jaar rondom zijn huis in het Friese Oranjewoud heeft laten worden. Daar groeien en bloeien duizenden planten, struiken en bomen dat het een lieve lust is, niet gehinderd, maar slechts begeleid door de mens.

Hoe en waarom Le Roy dit lustoord creëert komt er schoksgewijs en telkens weer onvolledig uit. Hij lijkt ook niet genegen om dat efficiënt en systematisch uit te doen en wil liever benadrukken dat zijn levenswerk een mentaliteit, een instelling is. De milieu-tuin, ook wel ecologische tuin of zelfs biologisch-dynamische tuin genoemd, die Le Roy gecreëerd heeft en waarvoor plantsoenendiensten van tal van instellingen en gemeenten in binnen- en buitenland grote belangstelling koesteren is geen doel op zichzelf.

Le Roy wil er mee aantonen dat de maatschappij op de verkeerde weg is. „De economie heeft zich van nagenoeg alles meester gemaakt. Zij wringt zich overal tussen de mens en de handelingen die hij van nature zou willen verrichten. Efficiency dwingt tot kunstmatige en vernietigende monoculturen. Ik ontzeg de bestierders van de huidige maatschappelijke orde het recht om de gehele wereld naar hun systeem te organiseren," aldus de heer Le Roy.

Is deze man, die met zijn veelbezongen en geprezen tuinen de laatste tijd steeds sterker in de schijnwerpers van de publieke opinie komt, dan toch een wereldbestormer, een revolutionair die slechts aan de rand van het maatschappelijk gebeuren getolereerd kan worden? „Nee, je moet de huidige ontwikkelingen niet plotseling afbreken. Ik wil wel onkwetsbaar zijn en aantonen dat er naast het huidige maatschappelijke systeem dat zichzelf uiteindelijk te gronde richt ruimte moet komen voor wezenlijk nieuwe structuren, zoals de zichzelf bedruipende besloten economie. Daaraan valt alleen niets te verdienen. Daarom komen ze niet en worden ze opgeruimd voorzover ze ergens ter wereld nog aanwezig zijn," aldus de heer Le Roy.

Wie enkele uitspraken van hem op de tong proeft en de witte vlakjes tussen de regels door of een wat vasthoudender blik op een van de afgedrukte foto's benut voor wat eigen interpretatie vangt misschien een stukje van Le Roy's bedoelingen:

...een van de wapens van de economie is de mensen de luiheidscultus bij te brengen...

...een home-trainer is pure waanzin. De mens produceert zonder beweging en gaat dan trimmen zonder produktie...

...het is een leugen dat er woningnood bestaat zolang er mensen zitten te vissen of uit pure verveling in de berm naar voortrazend verkeer staren...

...alle plantenziektes zijn cultuurziektes...

...gij zult werken in het zweet uws aanschijns...

De vijftien meter brede milieu-tuin in Heerenveen lijkt voor de wandelaar aanzienlijk breder.

schijns... maak dat los van de bijbel en zie: het is een natuuroppdracht...

De heer Louis G. Le Roy werkt als leraar in vormgeving en kunstgeschiedenis aan de Rijksscholengemeenschap in Heerenveen.

Hij studeerde aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag. De relatie tussen architectuur en landschap boeide hem daar al buitensporig. Zijn levendige interesse voor botanie dreef hem

tot de creatie van zijn ecologische tuin in Oranjewoud, ecologische beplanting van groenstroken in een aantal gemeentes en de creatie van een natuurlijk landschap midden in de Friese weilanden.

De overweldigende belangstelling voor zijn systeem — of liever zijn on-systeem — voor het aanleggen van — of liever het natuurlijk ontstaan van — tuinen en parken zou Le Roy gemakkelijk in staat stellen zijn leraarschap op te geven om zich geheel te wijden aan de opdrachten die uit zijn hobby voortvloeiden. Het meest trots is hij op de opdracht van de universiteit van Brussel om op de terreinen die de nieuwbouw van de universiteit omringen een milieu-tuin te stichten. „Het voordeel is dat ik bij deze

opdracht van het begin af aanwezig was. Daardoor kan ik een rol spelen in het ontstaan van een nieuw landschap en architectuur. Ik blijf tekenleraar omdat ik niet wil zijn en onafhankelijk moet worden. Wanneer ik op enigerlei wijze zou worden van mijn omgeving, van de een of andere instelling, nendienst ontstaat er een probleem. De creatieve mens kan zich niet aan een somptuïemaatschappij alleen laten maken als hij iets nieuws, iets anders brengt wat herkenbaar is voor de maatschappij. Hij is daartoe te stapper, over de grenzen heen. De maatschappij vraagt van de creatieve mensen te weten wat ze willen om ze te helpen, een plaats te kunnen geven op de rand van de ontwikkeling. Deze rand is onvermijdelijk een zakelijke maatschappij die hen tot concessies kan dwingen. Alleen ik economisch onkwetsbaar rein van mijn hobby," zegt Le Roy.

Nijvere

De tuin van de heer Le Roy, een landschap in de Friese weiden, besloten, maar weelderige culture. Nadat Le Roy in de laatste jaren zeer veel werk en aandacht aan het terugbrengen van de natuurrijke geheel, kan hij nu een vorst over de aangelegde tuinen, hier en daar een tak weiden, ruimte scheppend. Tal van secten verrichten als nijvere werk voor hem. Het gebladerden plantensoorten glanst. De schoongepoetste boomstammen dat ze wel in de was gezet. De aarde kent Le Roy's tuin niet dekt met groen en bloemen.

Bijen en wespen vertoeven in de tuinen tussen het gewas. Zij zijn er om te last want ze hebben het met hun natuurlijke bezigheid en bloemen. Het gedierte ook naar hartelust uitleven. De kruiden worden niet weggeweest bloeide bloemen en afsterft verdwijnen niet via de kruisvuilnissemmer. „Alles wat binnendunnen uit de tuin komt weer in terug. Ik knip het lichte tussen de planten. Door te grijpen in de tuin ontstaat een schap van de meest uiteenlopende van plantaardig en dierlijk leed onderling in evenwicht houdt van de jaren verdwijnen som en nemen andere hun plaats in. Le Roy.

Acht jaar geleden was de tuin die nu tropisch weelderig staat kleuren, een wild grasveld met vallen bomen erin. Le Roy zwaaide bestrijdingsmiddelen en onkruid. „Onkruid bestaat niet", zegt hij elders gelegen landschap. De wuivende wal brandnetels laat netels vormen uitstekende natding voor de bodem. Zij verdwenen door eigen verstikking. Juist van brandnetelvelden maakt de op dezelfde plek terugkomen. „Ik vind dat ze elders in zijn land weerkend worden door muurgras

reld en consumeren alles

U-TUIN MAQUETTE UWE SAMENLEVING

eter brede milieu-tuin in
et voor de wandelaar aan-

dat los van de bijbel en zie:
uuropracht...

G. Le Roy werkt als leraar
en kunstgeschiedenis aan de
meenschap in Heerenveen.
aan de Koninklijke Academie
e Kunsten in Den Haag. De
architectuur en landschap
aar al buitensporig. Zijn le-
sse voor botanie dreef hem

tot de creatie van zijn ecologische tuin in
Oranjewoud, ecologische beplanting van
groenstroken in een aantal gemeentes en de
creatie van een natuurlijk landschap midden-
in de Friese weilanden.

De overweldigende belangstelling voor zijn
systeem — of liever zijn on-systeem —
voor het aanleggen van — of liever het
natuurlijk ontstaan van — tuinen en parken
zou Le Roy gemakkelijk in staat stellen zijn
leraarschap op te geven om zich geheel te
wijden aan de opdrachten die uit zijn hob-
by voortvloeiden. Het meest trots is hij op de
opdracht van de universiteit van Brussel om
op de terreinen die de nieuwbouw van de
universiteit omringen een milieu-tuin te
stichten. „Het voordeel is dat ik bij deze

opdracht van het begin af aan ben ingescha-
keld. Daardoor kan ik een inbreng hebben
in het ontstaan van een natuurlijk geheel
tussen landschap en architectuur. Ik ben en
blijf tekenleraar omdat ik onkwetsbaar wil
zijn en onafhankelijk moet kunnen opere-
ren. Wanneer ik op enigerlei wijze afhanke-
lijk zou worden van mijn opdrachtgevers of
van de een of andere instelling of plantsoe-
nendienst ontstaat er een zakelijke relatie
die mijn vrijheid zou kunnen beperken.
De creatieve mens kan zich in deze con-
sumptiemaatschappij alleen nog maar waar-
maken als hij iets nieuws, iets oorspronke-
lijks brengt wat herkenbaar is in het maai-
schappelijk patroon. Hij is vaak bang om
daaruit te stappen, over de maatschappelij-
ke tolerantiegrens heen. De organisatie van
deze maatschappij vraagt van kunstenaars
en creatieve mensen te weten en te formu-
leren wat ze willen om ze te kunnen num-
meren, een plaats te kunnen geven, waarbij
enkel op de rand van de organisatie geto-
lereerd worden. Deze randfiguren hebben
onvermijdelijk een zakelijke relatie met de
maatschappij die hen tot compromissen en
concessies kan dwingen. Als tekenleraar
ben ik economisch onkwetsbaar op het ter-
rein van mijn hobby,” zegt Le Roy.

Nijvere tuinlui

De tuin van de heer Le Roy, maar ook zijn
landschap in de Friese weiden, vormt een
besloten, maar weelderige en veelzijdige
culture. Nadat Le Roy in de eerste jaren
zeer veel werk en aandacht heeft besteed
aan het terugbrengen van de tuin tot een
natuurlijk geheel, kan hij nu letterlijk als
een vorst over de aangelegde paden wande-
len, hier en daar een tak weghalend en wat
ruimte scheppend. Tal van slakken en in-
sekten verrichten als nijvere tuinlui het
werk voor hem. Het gebladerde van duizen-
den plantensoorten glanst. De door slakken
schoongepoete boomstammen spiegelen zo
dat ze wel in de was gezet lijken. Zwarte
aarde kent Le Roy's tuin niet: alles is be-
dekt met groen en bloemen.

Bijen en wespen vertoeven in grote aantallen
tussen het gewas. Zij zijn de mens niet
tot last want ze hebben het veel te druk
met hun natuurlijke bezigheden bij de plan-
ten en bloemen. Het gedierte kan zich daar
ook naar hartelust uitleven. Hun lievelings-
kruiden worden niet weggeschoffeld, uitge-
bloede bloemen en afstervende planten
verdwijnen niet via de kruiwagen in de
vuilnissemmer. „Alles wat bij snoeien of
uiddunnen uit de tuin komt breng ik er-
over in terug. Ik knip het klein en strooi
het tussen de planten. Door nauwelijks in
te grijpen in de tuin ontstaat een gemeen-
schap van de meest uiteenlopende vormen
van plantaardig en dierlijk leven die elkaar
onderling in evenwicht houden. In de loop
van de jaren verdwijnen sommige soorten
en nemen andere hun plaats in,” aldus Le
Roy.

Acht jaar geleden was de tuin van Le Roy,
die nu tropisch weelderig staat te geuren en
kleuren, een wild grasveld met enkele ver-
vallen bomen erin. Le Roy zwoer bemesten,
bestrijdingsmiddelen en onkruid vieden af.
„Onkruid bestaat niet”, zegt hij als hij in
zijn elders gelegen landschap een prachtige
witte wal brandnetels laat zien. „Brand-
netels vormen uitstekende natuurlijke voe-
ding voor de bodem. Zij verdwijnen vanzelf
door eigen verstikking. Juist het afmaaien
van brandnetelvelden maakt dat ze elk jaar
op dezelfde plek terugkomen,” zegt hij, to-
nend dat ze elders in zijn landschap over-
woekerd worden door muurgrassen.

Wel bracht hij in zijn tuin natuurlijke hu-
mus aan, takken en plantenafval waar al
zijn buren graag vanaf wilden. Bovendien
legde hij met oude stenen die hij niet met-
selde maar stapelde, slingerpaden en muur-
tjes aan. Ook plantte hij een aantal bomen
en planten die hij graag in zijn siertuin
wilde kweken. „Maar ik probeerde niet om
ze kost wat het kost te handhaven als bleek
dat ze dat uit zichzelf niet konden. Door

kullen te graven, walltjes op te werpen en
houten en stenen muren aan te brengen
creerde hij hoogteverschillen in de tuin.
Daardoor ontstonden verschillen in licht-
onbekende en niet te voorspellen factor is
uiteraard de auto. Maar ook ten aanzien
sterkte boven de grond en verschillen in
vochtigheid in de bodem die van nature en
afwisselende plantengemeenschappen opleve-
den. Bomen van verschillende bladerdich-
heid en hoogte zorgen voor een natuurlijke
lichtspreiding, waarbij de felle zon vrijwel
nergens rechtstreeks op de grond schijnt.
De aarde, waar puin en stenen juist in aan-
gebracht zijn om het kalk- en vochtigheids-
gehalte te bevorderen, is nergens zwart te
zien, maar overal met planten bedekt.

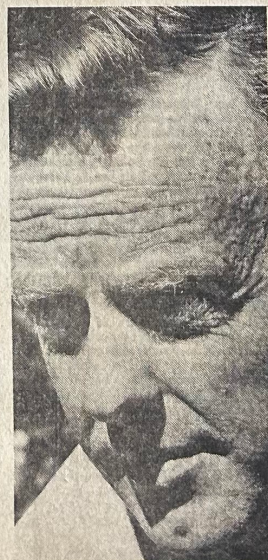
Het resultaat van Le Roy's aanvankelijke
inspanningen en daaropvolgend tuinbeleid
is een unieke kijk op een siertuin waar het
vertoeven weldadig is. Opbrengst levert de
tuin niet op, behalve dan een gezonde, ont-
spannende plantenomgeving. Kinderen kun-
nen ook niet voetballen of andere ruimte-
vragende spelletjes doen in zijn tuin, maar
wel verstopte spelen en op allerlei
plaatsen hun fantasie de vrije loop laten.
Bij grotere tuinen zou echter zeker een stuk
voor een grasveld of een moestuin vrijge-
maakt kunnen worden, zonder dat dit het
gesloten karakter van de siertuin geweld
hoefte aan te doen. Plantenziektes zoals lin-
zen op rupsenplagen, slakkenvraat of algen-
aanslag kent Le Roy niet meer in zijn
tuin. In huis komen de slakken niet. Zij
hebben hun handen vol aan het natuurlijke
voedsel van dood en ziek plantenmateriaal.
De besloten, veelzijdige natuurgemeenschap

De groenstrook in de Kennedy-laan te
Heerenveen is veranderd in een fraaie
milieu-tuin.

in zijn tuin tiert welig. Zou Le Roy afster-
vende planten verwijderen dan verarmt hij
de grond, die natuurlijke meststof verliest
en ontleent hij slakken voeding. Dan zou-
den ze wel kunnen oprukken naar in huis,
waar ze prompt als schadelijk ervaren en
dus met bestrijdingsmiddelen vernietigd
zouden worden. Op dat moment is het
natuurlijke systeem van Le Roy doorbroken
en moet onvermijdelijk de ene ingreep na
de andere volgen om een kunstmatig even-
wicht tot stand te brengen.

Dat kunstmatig evenwicht bestaat bij de
traditionele, aangelegde tuinen, met grote
gazonen en gewide perken. „Elke week
moeten de eigenaren van deze monocultu-
res verschillende uren werken om hun tu-
nen in stand te houden, spuiten tegen insek-
ten en godbetert steeds meer en duurdere
kunstmest en compost aanbrengen. Het
rooien van een fikse boom kost in het
Gooise of Wassenaarse al gauw 1000 gul-
den. DUIZEND GULDEN! En dan zijn de
eigenaren blij als de rooiers de boom voor
niets mee willen nemen. Ze hebben dan
ruimte voor nog een stuk gras dat ze kun-
nen bemesten en bespuiten, kaal groen
gras.”

Na een wandeling van ruim een half uur
door zijn tuin van nauwelijks 1000 vierkan-
te meter toont Le Roy het belendende per-
ceel grasland, pas gehoeid. We zijn gauw
uitgekeken. Aan een grasveld valt niet veel
te beleven, weinig inspiratie op te doen.
„Naast de door het economisch systeem be-
palde eenzijdige cultuurs moet er ruimte
komen voor besloten economieën met veel-
zijdige cultuurs. In het kader van de ruim-
telijke ordening moeten er omschreven ge-
bieden zijn die gebruikt worden voor voedsel-
productie. Deze moeten afgewisseld en
omsloten worden door gordels waar natuuri-
lijke processen gelden. In die zones kunnen
de mensen zich vrijelijk ontplooiën en re-
creëren, terwijl zij gelden als buffers tussen
industriële monocultuurs en voedselarea-
len,” aldus de heer Le Roy.

LOUIS G. LE ROY